

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY. ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Codi: 104710
Crèdits: 12
Caràcter: FORMACIÓ OBLIGATÒRIA
Matèria: LLENGUATGES I CREACIÓ
Curs: TERCER
Semestre: ANUAL
EQUIP DOCENT:
Hores de dedicació: 300h
Hores lectives: 210h
Hores autònomes: 90h

DESCRIPCIÓ DE LA MATÈRIA

Aquesta matèria està formada per tres assignatures obligatòries en els cursos de primer, segon i tercer. És una assignatura de tall pràctic, vinculades a la definició dels llenguatges transversals a les arts i als dissenys: la Representació Gràfica-Plàstica, el Llenguatge Audiovisual, la Creació Digital, les Arts de la Matèria, Volum, l'Edició.

El/la alumne/a parteix del coneixement dels mitjans d'expressió a través de la pràctica i l'experimentació, fins a arribar a l'assumpció plena de les habilitats i metodologies de treball que permeten desenvolupar un llenguatge propi i de forma autònoma. Tal progressió es recolza en una atenció preferent al procés de treball, l'estímul de la hibridació de llenguatges i la pròpia divisió de l'assignatura en set espais de taller (un per llenguatge) optatius.

Assignatures de la matèria:

Primer curs - LABORATORI DE LLENGUATGES: LLENGUATGES I EXPERIMENTACIÓ

Segon curs - LABORATORI DE LLENGUATGES: EINES, MATERIALS I PROCESSOS DE TREBALL

Tercer curs - LABORATORI DE LLENGUATGES: POSICIONAMENT I ESTRATÈGIES DE CREACIÓ

LABORATORI DE LLENGUATGES: POSICIONAMENT I ESTRATÈGIES DE CREACIÓ.

El laboratori de Llenguatges de tercer és un espai de treball centrat en desenvolupar estratègies de creació per tal de comunicar-se i posicionar-se a partir de les tècniques, eines i materials que ofereixen els diferents laboratoris. Tenint en compte que a primer i a segon ja s'ha tingut una experiència amb els diversos tallers, a tercer es tracta de desplegar processos tècnics de més llarga durada per tal de trobar diferents recursos comunicatius dins de la creació artística i del disseny.

En aquesta última etapa de Laboratori de Llenguatges abans d'arribar a quart es considera que l'alumne ja té prou eines i recursos per moure's pels diferents laboratoris amb facilitat, de manera que es demana que l'alumne/a arribi a uns processos, tècnica i/o propostes d'interès elevat. Aquest recorregut de Llenguatges serveix perquè l'alumne identifiqui quins són els laboratoris més afins al propi treball creatiu.

L'acumulació de les experiències que l'alumne/a tingui és una oportunitat per construir aquest discurs propi, en el que l'alumne/a podrà combinar diversos llenguatges i procediments dins un concepte d'obertura i síntesi conceptual. Els 6 àmbits a escollir són:

Audiovisuais
Edició
Volum
Representació Gràfica-plàstica
Joieria
Ceràmica

OBJECTIUS

Genèrics:

Consolidar i gestionar la capacitat de fer processos de treball partint del llenguatge de la pròpia matèria i/o tècnica.

Ser capaç de prendre una posició de recerca tècnica per resoldre aspectes comunicatius o creatius.

Aprofundir en els tallers especialitzats de l'escola i ser capaç de combinar materials, tècniques i procediments amb l'objectiu estratègic de trobar i construir el seu llenguatge per posicionar-se dins el camp de l'Art i el Disseny.

COMPETÈNCIES

E07. Aplicar les tècniques i les tecnologies adequades en funció del treball que es realitza en el camp de les arts i/o els dissenys.

E09. Aplicar tant el vocabulari específic com els llenguatges expressius i comunicatius implicats en la recerca pròpia.

E10. Integrar l'experimentació, tant guiada com autònoma, en la metodologia de treball.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

E12. Comunicar idees, processos i resultats de les fases del treball emprant les tècniques de formalització i recursos expressius (gràfics, audiovisuals i performatius) en funció de la proposta i de l'interlocutor.

E15. Planificar i controlar les fases d'un projecte en el camp de les arts i/o els dissenys prenent decisions en funció d'agents externs, condicionants del context i les pròpies limitacions.

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

T01. Escoltar activament valorant les aportacions alienes per a la construcció dels propis posicionaments.

T03. Gestionar eficientment el temps i els recursos.

T05. Comunicar i expressar-se eficaçment, tenint en compte el destinatari i el mitjà.

T06. Treballar de forma col·laborativa, multidisciplinària i transdisciplinària.

RESULTATS D'APRENTATGE

RA1 (E07.10). Aplicar amb criteri els mitjans, materials, eines i procediments a la proposta de treball.

RA2 (E09.5). Combinar i hibridar de forma selectiva els diferents llenguatges expressius i comunicatius per adquirir un de propi o el més adequat en cada cas.

RA3 (E10.3). Avaluar constructivament els accidents esdevinguts durant el procés de treball.

RA4 (E12.12). Seleccionar els procediments i mitjans més adequats per presentar i difondre la proposta creativa.

RA5 (E15.11). Prendre decisions de forma autònoma en totes les etapes del desenvolupament de la proposta creativa.

RESULTATS D'APRENTATGE TRANSVERSALS

T01.1. Construir posicionament i criteri propis tant a partir del seu treball com a partir del diàleg amb altres propostes o agents.

T01.2. Reconèixer les qualitats del treball dels altres com a font d'aprenentatge.

T03.1. Organitzar i gestionar de forma autònoma els temps en els processos d'aprenentatge i en el seu itinerari formatiu en el grau.

T03.2. Gestionar de forma eficient els recursos que estan implicats en els processos d'aprenentatge, tant els que li han estat facilitats com els que de forma autònoma adquireix.

T05.1. Organitzar les idees i transmetre-les amb eficiència i creativitat.

T05.2. Triar el mitjà adequat a cada situació comunicativa.

T06.1. Distribuir els rols en un entorn col·lectiu de treball derivat d'un projecte segons habilitats i disciplines implicades.

T06.2. Treballar de forma horitzontal i creuada en entorns col·laboratius com a font de desenvolupament personal i grupal.

CONTINGUTS

L'assignatura s'organitza a través de 6 àmbits de treball o subàrees. Durant el curs, l'alumne realitza quatre exercicis sobre les subàrees per les que ha passat.

Audiovisual

La subàrea d'audiovisuals aprofundeix en la creació d'imatge en moviment mitjançant les tècniques relacionades amb l'animació, el cinema experimental i l'audiovisual gràfic. Durant el curs es tracten les següents tècniques: rotoscopia, dibuix animat, stop motion, animació de gràfics, 3D i tècniques experimentals. L'alumnat també assolirà coneixements transversals sobre la creació de la imatge en moviment comuns en totes les tècniques. En el procés de treball s'adquiriran competències en softwares específics de vídeo i animació. Es realitzaran exercicis comuns puntuals i exercicis individuals de més llarga durada.

Edició

La subàrea d'edició proposa explorar el camp de la creació d'imatges sobre suports impresos, per tal de realitzar propostes en diferents llenguatges visuals i gràfics, incidint en la intencionalitat narrativa/comunicativa i en la seva adequació aplicada als formats d'edició. Es realitzaran treballs d'experimentació amb tècniques i sistemes d'impressió analògics, artesanals, mecànics o digitals. S'introduirà en tècniques com la risografia, la impressió tipogràfica o la impressió tèrmica, i s'aprofundirà en altres processos del gravat amb relleu, buit o planogràfic.

Volum

En aquest àmbit experimentarem en la fabricació de motlles de tres tipus, rígid, flexible, perdut.

Treballarem amb tècniques com la fabricació de motlle de guix, silicona i els motlles d'un sol ús, el rotomoldeig, el termoformat. A partir de l'experiència en l'execució dels motlles, es reproduiran sèries de peces de diferents materials possibles de buidar. Es tracta d'una immersió en el món de l'obtenció de peces en petites sèries que ens porten a entendre la fabricació de molts dels objectes que ens envolten i comparteixen el nostre espai.

Representació Gràfica-plàstica

La subàrea de representació gràfica-plàstica es dirigeix a l'alumnat interessat en la creació, presentació i representació d'imatges en suport o plataforma bidimensional des del dibuix, la pintura o la fotografia, i en la hibridació entre aquestes i

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

altres llenguatges. La metodologia de treball s'adapta a cada proposta i és personal, fomentant la capacitat crítica i participativa. Entenem que el suport ja és un posicionament i l'experimentació serà el fonament del coneixement i un dels principals propòsits és concebre el treball com a procés.

Joieria

A la subàrea de Joieria es presentaran un seguit de tècniques i procediments que permetran ampliar les possibilitats formals i comunicatives d'aquest àmbit. Al llarg dels diferents exercicis es proposa explorar un seguit de tècniques específiques i procediments que permeten la repetició o seriació d'una peça, l'aplicació d'esmalts sobre metall, l'estampació o gravat sobre metall, així com la hibridació amb altres materials. La metodologia de treball se centrarà en la recerca tècnica, formal i matèrica a partir de l'experimentació i el compromís amb el propi procés.

Ceràmica

A la subàrea de ceràmica es posarà un interès especial en l'aprenentatge dels processos tècnics d'alta temperatura. Els quatre exercicis constituïran un recorregut pels quatre àmbits més rellevants del cicle ceràmic:

- Tècniques constructives enfocades prioritàriament en el perfeccionament de la pràctica de torn. Es complementarà aquesta tècnica amb altres procediments com la construcció amb plaques, xurros, pessigada, modelatge...
- Introducció a les propietats específiques de les pastes ceràmiques d'alta temperatura (gres, refractari, porcellana). Pràctica enfocada a desenvolupar les seves potencialitats expressives i funcionals. Possibilitats formals que ofereix la porcellana barrejada amb pasta de paper.
- Composició i aplicació del color en la constitució de les pastes d'alta temperatura; aplicació a través de tècniques com la pasta Àgata, mishima, neriage... Investigació de la composició i de les possibilitats formals de les engalbes.
- Introducció i formulació d'esmalts d'alta temperatura. Pràctiques i recerca de línies estètiques i funcionals personals.

METODOLOGIA

La metodologia emprada es defineix des de l'equilibri entre les activitats dirigides (15%), supervisades (60%) i autònomes (30%). Aquest equilibri passa per enfortir el caràcter de laboratori en el decurs de l'exercici i, per tant, de la pràctica supervisada a l'aula. Per altre banda les activitats d'avaluació amb un 5% dels crèdits agafa una importància que va més enllà de les qualificacions. Entenem doncs que l'avaluació és una activitat formativa més, reforçant el caràcter d'avaluació contínua de l'assignatura, intercalant-se al llarg del curs entre les activitats dirigides, supervisades i autònomes.

ACTIVITATS FORMATIVES

Hores de dedicació: 300h

Hores activitats dirigides: 15h (5%)

Hores activitats supervisades: 180h (60%)

Hores aprenentatge autònom: 90h (30%)

Hores activitats d'avaluació: 15h (5%)

Activitat dirigida:

Presentació i discussió de continguts teòrics, referències i casos d'estudi i/o visites i/o presentacions d'experts.

Metodologia d'aprenentatge: Valoració i discussió crítica col·lectiva i/o exposició de continguts pràctics i debat.

Descripció: A l'inici de cada treball hi ha una petita presentació per part de cada subàrea a nivell intern en la qual es presenta l'enunciat del treball a realitzar així com l'organització de les diferents sessions setmanals.

Activitat supervisada:

Seguiment supervisat pel professor. Discussió i posada en comú de continguts. Realització d'exercicis a l'aula o taller.

Metodologia d'aprenentatge: Assessorament sobre els processos de formalització del treball propi de l'alumne.

Seguiment i tutorització dels processos metodològics i dels resultats parcials del treball propi de l'alumne. Presentació pública i discussió crítica col·lectiva.

Descripció: Els treballs es desenvoluparan en els diferents tallers. Es realitzarà un seguiment directe dels processos de treball per tal de conèixer el nivell assolit per l'alumnat i poder incidir en aquells que siguin més complexos.

Activitat autònoma:

Recerca de documentació: fonts primàries, bibliografia, casos d'estudi i referents. Lectura de textos. Treball pràctic autònom.

Metodologia d'aprenentatge: Tractament de la informació, i/o lectura comprensiva de textos, i/o lectura comprensiva d'elements formals i matèrics.

Descripció: L'alumne complementarà el seu treball amb aquestes hores autònomes als diferents tallers de recursos. Això

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

complementat, si cal, amb la recerca de diferents referents de suport.

Activitat d'avaluació

Presentacions dels exercicis dels resultats parcials i/o finals.

Metodologia d'aprenentatge: Comentari i revisió, individual o en grup, d'exercicis i resultats parcials o finals.

Descripció: Presentacions parcials i finals dels processos duts a terme pels alumnes.

SISTEMA D'AVALUACIÓ

El sistema d'avaluació es realitza, fonamentalment, a través del seguiment del procés de treball portat a terme a l'aula i al taller. L'avaluació global del procés d'aprenentatge es realitza al final del procés a partir de les realitzacions i de l'exposició oral i documental amb l'argumentació del treball realitzat. Cal remarcar que la valoració del procés es realitza mitjançant el seguiment continu a l'aula taller.

Un requisit indispensable per ser avaluat, ja que estem parlant d'una avaluació continuada, és una assistència mínima a l'horari lectiu del 80%. La participació activa a la classe també serà un element que determinarà la puntuació final. A part, es demanarà a l'alumnat:

—Formalització d'un treball de resultats o de l'experimentació que haurà de desenvolupar a l'aula i al taller amb el seguiment dels professors/res.

—Presentació de l'experimentació i/o proposta a la classe acompanyat dels recursos que cada subàrea creurà adequats i que avaluarà en funció d'aquests.

La nota final de l'assignatura no és la mitjana aritmètica en relació als treballs presentats, sinó que també depèn del seguiment del procés de treball portat a terme a l'aula i al taller. L'avaluació global del procés d'aprenentatge es realitza al final del procés a partir de les formalitzacions i de l'exposició oral i documental i de l'argumentació del treball realitzat, tanmateix, la valoració del procés es realitza mitjançant el seguiment continu a l'aula i al taller.

SISTEMA D'AVALUACIÓ COMÚ A LA MATÈRIA

Avaluació continua a través del seguiment del procés d'aprenentatge. (30%)

Avaluació continua de l'exposició i/o realització d'exercicis i treballs. (60%)

Avaluació puntual a través de seminaris, debats, visites i/o altres activitats col·lectives. (10%)

La nota final de l'assignatura parteix de la mitjana aritmètica de les notes de les 4 subàrees en les que l'alumne ha participat. La nota del seminari que hagi realitzat l'alumne, tindrà incidència en la nota final de curs (10%).

RECUPERACIONS:

Hi ha tres condicions indispensables per poder optar a recuperació:

1. Estar en la condició d'assignatura suspesa amb una nota mínima entre 4,00 i 4,99 mitjana entre totes les subàrees. Queda exclosa la voluntat de pujar nota.
2. Han d'haver-se entregat el 100% dels treballs, en les condicions que cada subàrea determina.
3. 80% d'assistència mínima en l'horari lectiu. Les faltes han d'estar repartides entre totes les subàrees i no poden concentrar-se en una única.

Per tant, l'alumne/a ha d'estar en contacte amb la subàrea de la qual hagi de realitzar la recuperació i presentar el treball que acordi en la setmana de recuperació.

BIBLIOGRAFIA

RGP:

Danto, Arthur C. *Después del fin del arte*. Ed. Paidós, Barcelona, 1999 ISBN: 9788449323492

Audiovisuals:

FURNISS, Maureen. *The animation bible*. Laurence King Publishing. London, 2008

WILLIAMS, Richard: *The Animator's Survival Kit*. London: Faber and Faber Limited, 2001.

Edició:

BENANDI, Luca. BOGONI, Luca (Eds.). *Risografía: El arte de las duplicadoras*. Barcelona: Gustavo Gili, 2017.

ESCOLA MASSANA, CENTRE D'ART I DISSENY.

LUDOVICO, Alessandro (2012). *Post-Digital Print: The Mutation of Publishing Since 1894*. Eindhoven: Onomatopoe. URL: https://monoskop.org/images/a/a6/Ludovico,_Alessandro_-_Post-Digital_Print._The_Mutation_of_Publishing_Since_1894.pdf [consultat: 1 setembre 2021].
VV.AA.(2020). *The Natural Enemies of Books: A Messy History of Women in Printing and Typography*. Occasional Papers /
M. Fanni ; M. Flodmark ; S. Kaaman. (ED.)

Ceràmica:

Rhodes, D. (1990). *Arcilla y vidriado para el ceramista*. Edicions CEAC.
Lynggaard, F. (1992). *Tratado de cerámica*. Edicions Omega.
Kline, G. (2021). *Esmaltes para cerámica: Técnica, acabados y cocción*. Editorial Librero.

Joieria:

BERNABEI, Roberta. *Contemporary Jewellers: Interviews with European Artist*. Berg Publishers, Oxford, New York, 2011.
CODINA, Carles. *La Nueva Joyería*. Parramón Ediciones. Barcelona. 2004.
Museum of Arts and Design of New York, (2021) *Jewelry Stories, Highlights from the Collection 1947-2019*. Publishers: Arnoldscher Art
Prühl, D. (2020). *Ornament and Sculpture*. Publisher: Kunstmuseum Moritzburg and Galerie Marzee
Ribalta, N. Pascual E., (2008) *El Esmalte*. Edicions Parramon

PROGRAMACIÓ

Addenda COVID-19

En previsió de que en el curs 2020-2021 sorgeixi alguna incidència arran d'un possible rebrot del COVID-19 i l'autoritat sanitària restringeixi la presencialitat en la docència, el desplegament d'aquesta assignatura té previst altres mecanismes i canals de docència per acomplir les competències que se'n detallen en aquesta Guia Docent en la seva totalitat i els resultats d'aprenentatge que siguin factibles en aquesta excepcional situació.

En concret, s'han establert alternatives per les següents condicions:

–Alteració de la presència en espais concrets amb ràtios baixes (15-18 persones) o amb distàncies socials de precaució sanitària.

–Aplicació d'elements d'aprenentatge en remot en casos que hi pugui haver confinament selectiu o parcial.

–En el pitjor cas, que seria el confinament total en alguna franja temporal, hi ha prevista la continuïtat de la docència en línia.

Per tal d'assolir aquestes competències i resultats d'aprenentatge, és necessari que l'alumne/a disposi d'una connexió a Internet estable i un ordinador per connectar-se.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

+34 934 422 000
Pl. Gardunya 9, 08001 Barcelona
www.escolamassana.cat

Adscrit a la UAB

**Consorci d'Educació
de Barcelona**
Generalitat de Catalunya
Ajuntament de Barcelona

+34 934 422 000
Pl. Gardunya 9, 08001 Barcelona
www.escolamassana.cat

Adscrit a la UAB

**Consorci d'Educació
de Barcelona**
Generalitat de Catalunya
Ajuntament de Barcelona

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

